

การพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ตำบลปากแจ่ม อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง

รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

- แผนพัฒนาการเกษตร
- สสำรวจสภาพพื้นที่จริง
- ข้อมูลเกษตรกรรายบุคคล
- ข้อมูล zoning
- เกษตรกรต้นแบบจุดประกายความคิด
- แนวทางพัฒนาของชุมชน
- ข้อมูลพืชทางเลือก

สถานการณ์ของพื้นที่

ประเด็นปัญหา	สถานการณ์ปัจจุบัน	จุดเด่น/ศักยภาพ
1. สภาพพื้นที่ดินส่วนใหญ่เป็นที่ดินมีปัญห 67,517 ไร่ - ดินชั้น 98.41% - พื้นที่ลาดชัน 1.59%	1. วิกฤตด้านราคาขายพาราคต่ำ 2. ผลผลิตต่ำเนื่องจากดินไม่เหมาะสม	- มีจุดท่องเที่ยววิถีชีวิต - มีการค้นพบโบราณวัตถุ - ผู้นำมีหัวก้าวหน้าในการพัฒนา
2. มีปัญหาด้านโรคควายทรงพรและโรคอื่นๆ	4. เกษตรกรมีความชำนาญในการเลี้ยงพารา	- มีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การทำฝาย - ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา
3. แหล่งน้ำไม่เพียงพอในช่วงหน้าแล้ง	3. มีการปลูกพืชเสริมรายได้ พารา เช่น กาแฟ สะเดา ไม้ผล พืชสวนครัว มะพร้าว เลี้ยงสัตว์ ประมง มีการเลี้ยงผึ้ง	- มีขีดความสามารถของดินในการปลูกพืชทางเลือก เช่น ชิมิ มะพร้าว ไม้ผล กาแฟ

Input

ร่วมคิด/ตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมลงมือ
ร่วมติดตาม/ประเมินผล ร่วมรับผล

ตั้งเป้าหมาย

พัฒนาพืชเดิม (ยางพารา)
เสริมรายได้พืชทางเลือก (กาแฟ พริกไทย ไม้ อื่นๆ)
ทำกิจกรรมเสริมรายได้ตามความถนัดของเกษตรกร

Process

ช่วงเตรียมการ	ช่วงที่ ๒ นำข้อมูลไปประมวลผลร่วมกับเกษตรกรเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรชุมชน	ช่วงที่ ๓ การขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรชุมชน
- ระบุข้อมูลเมื่อ ๒ (คน เกษิตินค้า) - ปัญหา สถานการณ์ปัจจุบัน จุดเด่น/ศักยภาพ - สำรวจพื้นที่ ดูสภาพพื้นที่ ชนิดดิน ชนิดพืชทางเลือก - ทำข้อมูลพื้นฐานข้อมูลพืชทางเลือก	- สร้างการรับรู้แผนชุมชนในการจัดทำแผน - นำแผนออกพื้นที่เพื่อสำรวจข้อมูล / zoning พืชเดิม/ zoning พืชทางเลือก - ใ้ผู้นำชุมชนเสนอความคิดเห็นมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน - เกษตรกรต้นแบบนำเสนอมติการปลูกพืชทางเลือก - Core team ลงพื้นที่กับข้อมูลพืชทางเลือกเพื่อนำเสนอ - เกษตรกรวิเคราะห์ และเลือกพืชทางเลือกที่สนใจ - จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรที่ชัดเจนและพืชทางเลือก - ส่งมอบให้หน่วยงานราชการกระทรวงเกษตรฯหน่วยงานภาคเอกชน	ขับเคลื่อนแผนพัฒนาการเกษตรชุมชน - ชุมชนทำเอง - ชุมชนทำร่วมกับหน่วยงานให้การสนับสนุน

คน

เกษตรกรมีความชำนาญในการเลี้ยงพารา และ พาราถือเป็นพืชท้องถิ่นที่มีการปลูกมาอย่างยาวนาน

พื้นที่

- พื้นที่ไม่เหมาะสมในการปลูกพารา เช่นจุดเขาและลาดชัน
- มีปัญหาด้านโรคควายพาราและโรคอื่นๆ
- แหล่งน้ำไม่เพียงพอในช่วงหน้าแล้ง

สินค้า

- วิกฤตด้านราคามผลผลิตที่ตกต่ำ คือ พาราพารา มีราคาตกต่ำอย่างต่อเนื่อง
- ผลผลิตต่ำ เนื่องจากลักษณะของพื้นที่ไม่เหมาะสม

เจທີ ๑ วิเคราะห์สถานการณ์ของชุมชน ปรับกระบวนการทัศน์ กำหนดเป้าหมายร่วม เกษตรกรต้นแบบจุดประกายความคิด

เจທີ ๒ ทบทวนเป้าหมาย เสนอข้อมูลพืชทางเลือก วิเคราะห์สถานการณ์พื้นที่ เก็บข้อมูลรายบุคคล จัดทำแผนพัฒนาชุมชน

เจທີ ๓ พัฒนาศักยภาพกลุ่ม จัดตั้งกลุ่ม กฎระเบียบกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่มรูปแบบวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์

เจທີ ๔ ถ่ายทอดเทคโนโลยีแบบมีส่วนร่วม/ดูงานพืชทางเลือก

เจທີ ๕ สร้างบทเรียนคืนข้อมูลสู่ชุมชนและวางแผนระยะต่อไป เกษตรกรเข้าร่วมโครงการเล่าประสบการณ์ที่ได้จากการจัดเวทีชุมชนและทำแผนพัฒนาระยะต่อไป

Out Put

ด้านวิชาการ/จัดทำงบประมาณสนับสนุน และดำเนินการตามแผนโครงการชุมชน (๑๕ พฤษภาคม)

- ชุมชนทำเอง
- สถานการณ์การปลูกพืชทางเลือก คือ ไม้ สะเดา เลี้ยงปลาในอ่างรวม เกษตรกรปลูกพืช
- เกษตรกรปลูกพืชเสริมรายได้พารา จำนวน ๓๐ ราย จำนวน ๑๖ ไร่ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อครัวเรือน
- ชุมชนทำร่วมกับหน่วยงาน
- สร้างวัฒนธรรมที่คนรัก - ยอมรับความรู้จากคน โดยไม่ดูแคลนกับตัวเองอย่างเห็นแก่ตัวคน โดยกระทรวงพาณิชย์ มีเจ้าหน้าที่และกาบนำ ๓๐ ราย กรมส่งเสริมการเกษตร สถานการณ์การดำเนินงาน ไร่ และแม่พันธุ์ พริกไทยในใบผสมแม่พันธุ์ ๕ ชนิดที่สวนชุมชน
- ศูนย์วิจัยสวนชุมชน - สนับสนุนพื้นที่จากแม่พันธุ์พริกไทยได้ปลูก เป็นแปลงต้นแบบ จำนวน ๒ แปลง (กาแฟโรบัสต้า และมะพร้าวแดง)
- กรมส่งเสริมการเกษตร - สนับสนุนงบประมาณในการทำแปลงต้นแบบสะเดา ๑๖ ไร่ จำนวน ๑๖ แปลง
- หน่วยงานให้การสนับสนุน
- กรมส่งเสริมการเกษตร - สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นตามความต้องการชุมชน กรมปศุสัตว์ ๒,๐๐๐ คัน
- สถานีพัฒนาพืชสวน - ยอมรับความรู้จากศูนย์ / สนับสนุนได้ไม่น้อย ๑๐ คันสนับสนุน
- การวางแผนระยะต่อไป - อนุมัติความรู้จัดการไปแผนขยายการผลิตพาราปลูกเพื่อเลี้ยง

ด้านนิเทศ/เผยแพร่ข้อมูล/ประชาสัมพันธ์/ติดตามประเมินผลและเชื่อมโยงเครือข่าย

สนับสนุนองค์ความรู้จากหน่วยงานเกษตรกรต้นแบบ
มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ติดตามเกษตรกรร่วมใจกันในเชิงเชื่อมโยงเครือข่ายกับเกษตรกรต้นแบบ/ศพ.แม่ในหมู่/RSF

Out Come

ผลลัพธ์เกิดกับเกษตรกร/ชุมชน:
เกษตรกรที่เข้าร่วมการศึกษาต้นแบบการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม จำนวน ๓๐ ราย สามารถรวมกลุ่มสร้างเครือข่าย มีอาชีพเสริมรายได้จากการผลิตพืชทางเลือกเสริมรายได้พารา สามารถต่อยอดอาชีพเสริมตามศักยภาพ ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการที่สวนพาราอย่างเดียว ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อครัวเรือน และมีแปลงต้นแบบในการปลูกพืชทางเลือกเสริมรายได้พารา อย่างน้อย ๑ ชนิด คือ กาแฟโรบัสต้า สะเดา ไม้ และมะพร้าวไทยต้นสูง

ผลลัพธ์เกิดกับเจ้าหน้าที่/หน่วยงาน:
๑. เจ้าหน้าที่มีความรู้และความสามารถในการจัดเวทีชุมชน และเทคนิคการจัดเวทีชุมชน เช่น การเลือกใช้เครื่องมือในการจัดเวทีชุมชน วิทยากรกระบวนการ เทคนิคการตั้งคำถาม การทำหน้าที่บทบาทต่างของการจัดเวทีชุมชน ในการทำหน้าที่พัฒนาการเกษตรของชุมชน
๒. เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัดและอำเภอสามารถเรียนรู้กระบวนการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ เพื่อพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน
๓. เจ้าหน้าที่สามารถศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลพืชทางเลือกเสริมรายได้พาราตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำจากเกษตรกรต้นแบบเพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับเกษตรกรเข้าร่วมโครงการได้

กลไกหลักการขับเคลื่อน